

Femeia și Família

foaie beletistică-literară.

Apare în 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul: pe an 10 cor., $\frac{1}{2}$ an 5 cor., $\frac{1}{4}$ an 2 cor. 50 bani. Pentru România: pe an 14 lei. $\frac{1}{2}$ an 7 lei. Un număr 50 bani.

Scriitori Moderni.

T. D. Speranță.

Săptămânile trecute literatura română s'a îmbogățit cu un nou roman original, cu titlul *Feigăla*. Sujetul lui este luat din viața Evreilor din România și autorul este Theodor D. Speranță.

Speranță este popular și bine cunoscut în toate părțile unde se află Români. El are un volum de novele și alte scrisori, dar renumele și l-a întemeiat prin *Anecdotele sale versificate*, în cari în limbă populară, fluidă, și cu spirit ne povestește pățanii hazlii de-ale oamenilor veseli ori bătuți la cap, de-ale Evreilor, Tiganilor, Ungurilor etc. Unele din ele sunt mai slabe, dar cele mai multe sunt esențiale și aceasta e cauza, că ele au devenit foarte populare. Cine nu cunoaște d. e. — ca să amintim numai una — hazlia anecdotei *Cine-i Nuhăm?* care să termină astfel:

Cine-i Nuhăm? Eaaa Nuhăm!
Nuhăm este-un biet samsar,
Cu nevastă-mea e frate,
Dar' încolo-i — un măgar!

T. D. Speranță s'a născut în 1856 și e profesor în București. Anecdotele sale, cele mai multe, au apărut prin ziar și sunt scoase și separat în trei volume.

În numărul nostru de azi dăm una din aceste anecdotă, cum și caracterisarea noului său roman.

Bățul Ungurului.

Anecdota de T. D. Speranță.

Unui tinér Unguraș
I-a rămas ca moștenire
Dela tată-un băț frumos

Cabinetul Romanelor.

Doliul văduvei.

De

André Theuriet.

(Urmare).

VI.

Când violența primei desperări ii trecu în câtiva; când se scoase de sub greutatea ce o apăsa, Ioana regăsind atâtă luciditate și reflexiune ca să se gândească la consecințele aberației, căreia ii succumbase, frica și neliniștea sufletească, se alătură la rușine. Situația în care se aruncase ii pără în grozitor de lamentabilă. Ce avea să se înțempe și ce purtare trebuia se obseve față de acela, care abuzase de slăbiejinea ei? Ori Michaëlis era unul din acei seducători vulgari, cari își bat joc de reputația unei femei, și cari îmbrățișând o femeie voiesc să-și împlicească numai amorul propriu, să caute ocazia unei plăceri trecătoare; și atunci

Sus la capăt cu porfire
Și cu pietrii nestimate
Toate-n aur ferecate,
Însă bățul, din templare,
Pentru el era prea mare
Băț, mă rog, de prin vechime,
Cum purtau prin boierime.
Ca să poată acum să-l poarte
Ungurașul ce să facă?
Cheamă-un meșter să-l prefacă.
— Uite, dragă, bățul astă
Lung așa mai mult cât mine
Cum să facut ca să vină
Pentru mine tomai bine?
— Cum să fac? Se face bine,
Prea ușor și prea frumos:
Trebui să-l scurtezi de-o palmă
Să-l mai tai, d'aci de jos.
— Cum să tăet? Cum să tăet?
Să tăet d'aci de jos!?

Zice-acuma ungurașul
Necăjit și furios.
— Mergi la dracul, nu mai trebui
Tu nu-i meșter, meșter prost:
La pămînt el bun la mine
Numai sus el lung a fost.
Când să securtat jos, atunci
El n'ajunge la pămînt
Cum să mers eu el în mâna?
Să purtat pe sus prin vînt!...

Feigăla.

Roman de T. D. Speranță.

— Dare de seamă. —

Rolul principal în acest roman e ținut de o ebreică, care poartă numele de Feigă. Este fiica cea mai mare a unei văduve.

N'are zestre. Își cunoaște inferioritatea condiționii în care se află, aspiră la o viață

Ioanei nu-i rămânea alta decât să-i închiză ușa, să-și suferă umilirea și să-și plângă în tacere greșeala; — ori din contră, musicantul fiind un om leal, cu inima plină de dragoste sinceră față de ea; în acest cas, Francisc va căuta să revază femeia, pe care o iubea și o compromise. El își va da silință să-i obțină iertarea și să-i ofere toate reparațiunile dorite.

Doamna de Mauves era aplcată să dee crezămint hipotezei a două, care era mai măngăetoare pentru mândria sa blesată. Ioanei își păruse, că Francisc, pe lângă toate afecțiurile sale de scepticism, avea o inimă generoasă și era capabil de a iubi serios. Dar' această presupunere, deși îi liniștea orgoliul, totuși nu-i putea de loc împăca inima turmentată. Întrebându-se pe sine însăși, cu groază își mărturisea, că nu e în stare să-l iubească pe Michaëlis și că pe lângă toată uitarea de sine, Robert era încă tot stăpân absolut asupra gândirei sale. Îi era cu neputință să fățărească fără scârbă oare-care intimitate cu musicantul, chiar și atunci când intimitatea ar fi fost legitimată prin căsătorie.

mai bună decât aceea ce î-se rezervă și de aci întreaga țesătură de suferințe, de căderi și ridicări.

Cu o minuțiositate și cu un spirit patrundător, autorul te introduce deodată în mediul acela al Evreilor, mediu ce noi nu-l cunoaștem. Descrierea sa amănuntită dar clară, te face să trăiești cu dinșii și să cetești în viața lor, cum se cetește într'o carte bine scrisă, pe care o înțelegi dela prima-dată.

Ceea-ce e remarcabil e că toate tipurile din această istorie să mențin.

Or-care i-ar fi caracterul, el este aceașă dela început până la fine.

Bătrânul Hascal, moșul fetei, om religios, căruia nu-i trece zi să nu-și îndeplinească datoriile religioase, om care pricepe o anume morală dela care nu voiește să șovâiască nici un moment.

Mama Feigă-i, care trăește cu groaza în suflet ca fetele ei să nu apuce căi greșite și care e în stare să ia de trei ori drumul la fântână, pentru-ca să capete o oală de apă neîncepută spre norocul fetei sale.

Nebunul Albert, care spune în toată vremea lucruri foarte serioase, sub o aparență săgalnică...

Herman, primul bărbat al Feigălei, și... în fine Feiga însăși care ține coarda...

Toate acestea și atâtăa alte personajii din roman, fiecare cu importanță lui, sunt tipuri care trăesc astăzi în societatea din România, personajii pe care, odată cetite, nu mai simți nevoie de a cerceta, căci le cunoști pe de-a întregul, chiar de nu ai avut încă prilejul să le cunoști.

Ceea-ce să cere la un roman bun sub toate raporturile, este apoi continuitatea. În romanul lui Speranță totul se urmează în mod logic și natural. Nimic forțat, nimic care să

Michaëlis o îmbrățișase într'un moment când Ioana își uitase de sine, de datorințele sale; dar' nici voința ei, nici inima-i nu luară de loc parte în uitarea de sine și acum era sigură, că toată ființa ei s'ar revoltă, dacă ar fi să mai ajungă în brațele unui străin, care, prin surprindere o stăpânește un moment. Esaminându-se în mod temeinic, d-na de Mauves avă conștiența unei curioase deseoaneli de sine.

Femeia, care se lăsase să fie îmbătată prin sărutările lui Francisc și care îndrăgirilor lui Francisc răspunse tot cu iubire ardentă, îi părea de tot străină, de aceea, care acum își frământă creerul și medita dureros în odaie, martoră a gingășilor lui Robert.

Cea dintâi era o creațură întreagă de impulsivitate, înselată prin ispите mediului sensual, în care viațua, și care cedase întăritărilor carniei sale întărcată de placere. A două era onestă, alipită cu cerbicoșie de memoria unui bărbat adorat, incapabilă de a iubi un alt om, după-ce a fost a lui Robert. Pentru aceasta din urmă, amorul lui Michaëlis apareș

isbească aceea-ce ne-am obișnuit a numi simțul comun.

Personajile din acest roman trăiesc, și după-ce ai cedit ultima pagină, ele defilează unul după altul în ordinea pusă de autor, aşa, că le poți tu însuți descrie cu aceeași limpezime.

În general romanul lui Speranță e unul din cele mai reușite printre romanele noastre moderne.

Sunt scene în acest roman, cari te fac să suspini, altele te fac chiar să plângi, altele, cari prin contrastul ce prezintă, te face să cugezi mai mult asupra complexității făpturii omenești.

Înlănțuirea aceasta de fapte și de întemplieri, cari compun viața unui om, sunt toate supuse unor cause independente de dinsele, care le determină.

Speranță e un determinist. La el nu e efect, nu e fenomen psihic fără o cauză, care să-l determine. Si condus de acest principiu, care se vede dela început până la sfîrșit, el arată — fără să aibă aparență de a o voi — toate cauzele, cari au produs nenumăratele fapte și incidente ce umplu cele vre-o 300 de file ale romanului.

Inimă generoasă.

— Imitație. —

Sunt la băile Dinard din Bretagne. Pe șoseaua, ce duce la localitate, întâlnim o tinere damă biceilând. E frumoasa și renomata artistă română, Stela Bobeanu, cunoscută de obiceiu cu numele de Stela de Steliană, mult aplaudată pentru prestațiunile sale geniale de pe scenele celor mai renumite teatre din Europa și America.

Stela avea temperament vesel, dar de când venise la Dinard era tristă, posomorită. Sesonul de băi nu era aşa, cum se aștepta ea. Ploaia nu mai contineau, oaspeți erau puțini, iar căvalerii indiferenți. Nici o distrație de-a dai Doamne!

In astfel de imprejurări nu e mirare, dacă frumoasa româncă era, împreună cu celealte dame aflătoare la băi, necăjită și indispusă.

În dimineața zilei, când o întâlnim pe șosea, razele de soare își făcură loc prin nourii întunecosi și Stela a ieșit să bicicleze. În jurul ei, pe ambele laturi ale drumului să intindea câmpia, ca un covor verde, presărat

ca o profanațune și ideea unei infidelități să cauza groază.

Si totuși era oare cu puțință, era prudență de a rupe cu acel om, care să fi putut lăuda, că a ținut-o în brațe? Dacă Francisc, ca un om, care întrădevărt o iubește, cu căință ar fi venit să-i ofere satisfacțiunile pe care o femeie onestă le poate pretinde dela acela, care a sedus-o, era oare Ioana în drept să-l respingă?

In butul întârziatelor sale căințe, Ioana împărtășise sub lojă deliciile acelei oare de rătăcire și acea voluptuoasă uitare de sine putea să aibă urmări triste.

Pentru fiul seu și chiar și pentru demnitatea numelui ce-l purta încă, nu trebuia oare să se resigneze pentru o căsătorie, care ar preveni o eventualitate de tot suprătoare și să-i ar preserva persoana de o pată rușinoasă?

De altfel nu era ea oare pe viitor, de voie, fără voie, legată de persoana lui Michaelis? și el, care crezuse în gingășia ei, nu ar putea fi oare autorizat să o despretească ca pe o fată, care la ofertul unei

cu flori drăgălașe; ele erau umede încă de roua dimineții și în razele vii ale soarelui strălucesc în mii și mii de colori variate. O boare usoară să juca cu buclele negre ale Stelei, cari eșeau cochet de sub pălărie și cari nu să potriveau acum cu față tristă și serioasă a stăpânei lor...

Stela sosi la o casă dela țeară; în areal ei să cobori, ca să pauseze puțintel. Casa stătea isolată, singură în mijlocul câmpului. Poarta cea mare, cu figuri în relief și vechile turnulețe denotau, că zidirea a fost odinioară o veche locuință boierească, cum de aceste să află multe în unele părți ale Bretagne-i. Acum era aici o gospodărie. În curte să aflau câteva capete de vite, și o grămadă de porci mâncau lacom cucuruzul, ce li-se dăduse.

Stela involuntar își aduse aminte de casele țărănești din patria ei, din depărtatul Ardeal. Căci uitasem să vă spun, că Stela Bobeanu era ardeleană, din Munții Apuseni, fiica reșopatului avocat Iulian Bobeanu. După-ce își isprăvă la Berlin studiile artistice, începute în Pesta, plecă în străinătate, neafând în patrie teren pentru dezvoltarea talentului ei, decât în serviciul Taliei maghiare, cu care însă Stela, ca bună română, nu simpatisa. Întâiu voise să treacă în România, dar un ofert neașteptat din partea unui director de teatru din Germania, o determină să ese în lumea mare. Calea gloriei i-se deschise; ea fu sărbătorită în mai multe orașe ale Italiei, făcă un turneu artistic prin America și acum debutase în Franța, purtând cu sine în tot locul dorul patriei sale, dorul munților și al văilor românești, dorul pământului strămoșesc...

Acesta îi veni în minte și acum, când văză gospodăria de lângă Dinard. Ea își îndreptă pașii spre casă. În pragul ușei stătea o femeie, cu un copilaș în brațe și privea la animalele din curte. Pe față ei să vedea întipărită o tristeță liniștită. Lângă ea era o fetiță cu ochii negri, ca mura, ținându-se cu mâna de rochia mamei-săi.

Femeia privi cu ochi stinși la dama elegantă.

Stela o agrăi:

- Ce casă este aceasta?
- E gospodăria Kergoat
- Este o zidire veche!
- Da, foarte veche, domnișoară.
- Si d-ța locuiești aici cu bărbatul d-tale?

reparațuni ar răspunde cu un refuz tot atât de ofensător pe cât de neesplacabil?

O bună parte din noapte mintea ei zăpăcită era agitată cu chestiunile de pro și contra, fără a se putea decide la ceva. În fine, cuprinsă de durere, obosită, închise ochii. După câteva ore de un somn greu, să trezi tot atât de zdrobitoră și suferindă, încât să hotărî să rămână în pat.

În după ameaza acelei zile, pe când Ioana zacea în pat, servitoarea își aduse cartea lui Michaelis și îi spuse totodată, că musiciantul stăruiește ca să fie admis în vizită. Ioana lăsă servitoarei sale să-i spună, că fiind bolnavă, nu e în stare să-l primească.

Acest demers al lui Francisc, o liniști pentru un moment. Înima i-se ușură constând, că n'a greșit, când în judecata sa, asupra lui Francisc, n'a fost prea aspră.

Francisc, fără îndoială, își dase seamă de răul ce-l cauzase Ioanei și căuta să-l repare.

Dar când pe aceast fel de amendă onorabilă satisfăcea orgoliul d-nei de Mauves, pe

— Nu, d-ră, bărbatul meu e mort. Eu sunt singură cu copiii mei și cu slugile, ce-i ţin pentru economie. Dar' poftă în lăuntru, un păhar de vin de poame îi va face bine domnișoarei.

Stela intră în odaie, unde erau așezate de-alungul păreților vre-o cinci paturi.

— Câte paturi! — zise Stela cu mirare. Căți sunteți d-voastră?

Femeia își puse copilul cel mic în un pat. Fetiță cu ochii negri stătea tot lângă mamă-să și nu să lăsa nici pe un minut de rochia ei.

— Suntem șepte, d-ră. La Crăciun vor fi doi ani, de când a murit bărbatul meu. Moartea lui m'a lovit greu; am zăcut trei luni. El ținuse în arêndă gospodăria aceasta și stăpâni au fost așa de buni de mi-au lăsat-o tot mie. Dar' cu toate aceste o ducem eu greu... Îți poți închipui, d-ră. Am șese copii... Aceasta e cel mai mic — și privi cu dragoste la copilul din pat. Aceasta e mica mea Paulină, — continuă ea, netezând părul copilei cu ochii negri, — este o fată deșteaptă și îndemnatică; nu este încă de șese ani și lueră toate cele, ca o femeie mare. Copilul cel mai în vîrstă e de nouă ani și să pricepe bine la economie. Dar' totuși lucrurile ar merge altecum, dacă ar trăi săbermanul meu bărbat...

*
Femeia puse pe masă un vas cu vin de mere înaintea Stelei, care o privea cu compătimire.

— Șese copii... săbermană femeie!

— Da, d-ră. Trebuie să țin șese copii, să-i îmbrac, să-i cresc. Apoi mai am trei slugi... Trebuie să văd de lucru acestora, să le plătesc simbrie. Zeu, este o stare grea, dar totuși mulțumesc lui D-zeu, că suntem și așa.

— Si n'ai desperat niciodată? — o întrebă Stela.

— Nu pot să zic... Uneori, noaptea, când știam că sunt singură în căsoaia asta... zău, mă cuprindea frica... desnădejdea. Căci îți poți închipui, d-ră, că slugile nu pot să doarmă aici. Tot ținutul acesta mă vorbi de rău. Ei dorm colo în sură, departe de mine. Așadar să nu te miri dacă uneori, cum zisei, noaptea, când e viscol afară și vîntul ūeră și face să se clătine casa, mă cuprind frica... Dar' pentru aceea am ieșit în curte și am dat de mâncare vitelor. Si apoi când privesc la băieți, cum sunt adânciți

atunci în sufletul ei să deșteptau toate grigile, toate nemulțumirile. Lupta internă reîncepe și în mijlocul suferinței sale, Ioana era aproape fericită, neavând a se pronunța imediat.

In dimineața următoare, Ioana se trezi ca pradă acelorași griji, dar era mai stăpână de sine și mai viguroasă.

În credință, că Michaelis va cerca să o viziteze din nou, se îmbrăcă cu toată grijă și dete servitoarei ordini, ca să-l primească.

Procedând la toaleta sa, îmbrăcă astfel de vestimente, cari erau menite să exprime mai mult starea ei de doliu, să probeze, că apartinea lui Robert și poate și de aceea că să inspire mai mult respect omului, care înainte cu două zile o afișase atât de slabă și atât nepăsătoare de datorințele sale. Pregătită astfel de răsboiu, dar în fond încă tot turburată și neresolută, cu o tainică tremurare aștepta visita artistului.

Timpul se apropia spre după ameazi și Michaelis încă nu se ivise. Doamna de Mauves devenia mai nervoasă și nu putea să scape de un sentiment de penibilă deceptiune

în un somn dulce, earăsi nu mă tem și desnădejdea mă părăsește. Atunci mă gândesc, că sunț pe lume oameni și mai nefericiți ca mine și cu aceasta mă mânăgăiu.

Stela asculta cu înduioșare cuvintele femeii. Ce puține griji are ea în comparație cu această sărmăna văduvă și totuși uneori o cuprinde desperarea! Voia să o mânăgăie, dar nu fu în stare să scoată nici un cuvânt de mânăgăiere.

Fetița cea cu ochii negri privea la Stela cu atențione încordată.

— Dă-mi o guriță, drăguță — zise ea fetiței și se pleca grădios să o sărute.

Luându-și apoi rămas bun plecă cu bicicleta către Dinard.

*

La băile Dinard era mare agitație între oaspeți, cu deosebire între dame. Se ivise pe orizont un oaspe distins, tinérul marchiz italian Marangheli, care dispunea de câteva milioane de lire, era cunoscut de un cavaler ireproșabil și se știa și aceea, că avusese mai multe aventuri de dragoste. Tot atâta însușiri, cari îl faceau interesant și înaintea fetelor și înaintea mamelor, cu fete mari.

Oare la care fată se va asocia de cavaler? Pe care o va prefera elegantul marchiz? Căreia îi va face curte? — Aceste întrebări și le punea damele, dar de giaba, căci noul oaspe să purta foarte rece și rezervat față de toate. Cu unele facu cunoștință întemplieră, la concerte și la petreceri, dar încolo rămasă tot rezervat. Contesa D'Albret, care avea două fete drăgălașe, riscă să-l invite la o serată, dar marchizul își scusă absența, pretestând o indispoziție.

Ne putem închipui, ce mare îi fu mirarea Stelei de Steliană, când într-o zi primă invitarea marchizului, de a participa la serată, ee o dădea el în eleganta sa vilă. Dar ceea-ce surprinse mai mult pe Stela era tonul prietenos, cald al invitării, serisă de însuși marchizul.

Stela de Steliană era acum veselă. Atenția ce i-o dăduse marchizul o făcea fericită. Fantasia adeseori este cel mai dibaciu meșter la clădirea edificiului fericirei, cu deosebire la fete și femei tinere. Stela știa, că la marchizul se va într-un o societate aleasă, și va fi o seară din cele mai plăcute, dar în afară de aceasta mai știi, că nu-i trecea prin minte și eventuala distincție din partea marchizului și pe aripi fantasiei poate că și crea-

Deodată clopoțelul dela grilaj sună și acest sunet o săgetă până la inimă. Un flot îi amură umerii și când ușa salonului să deschise, instinctive își închise ochii.

Ludivine însă nu introducea pe Francisc ci pe d-na Valperga. Petulantă văduvă sări în grumazul Ioanei și după ce o sărută îi zise:

„Scumpă amică, mi-s'a spus ieri, că ești bolnavă și am alergat să văd cum te află... Într-adevăr, ești palidă și mâinile îți sună ca ghiata... Ce ai sărmă?“

Ioana răspunse, că a încercat-o niște friguri și cu voce încrețită blăsternă această vizită neașteptată.

— Francisc, fără îndoială, încă avea să sosească și prezența d-nei Valperga putea să împedece ori-ce explicație.

„Știi, zise aceasta din urmă, că alătării seară eram deja neliniștită?... Te-am cercetat în toate unghiuletele ca să te prezentez contesei Paproțca, dar dispărusești. Ne-ai jucat aceeași festă ca și Michaëlis, care în mod urios s'a furișat dela masă...“

visul unei viitoare marchize de Marangheli... poate, mai știi...“

Serata să începea la 8 ore. Stela își făcă de cu vreme pregătirile, voia să fie punctuală. Își luă o toaletă fină de mătasă și cu 10 minute înainte de opt își puse briliantele. Începă apoi să-și atragă mănușile, când veni cameriera și-i anunță, că o țărancă să roagă a o lăsa să intre, având a-i comunica ceva foarte urgent.

O țărancă! Aceasta de sigur nu va fi trimisă de marchizul — își gândi Stela și zise:

— Să vie!

*

Femeia intră. Era o țărancă bretonă, cu năframă albă în cap. Ea-și lăsa afară păpușii de lemn, plini de tină, dar ploierul uriaș ce-l avea, și-l ținea subsuoară.

— Ce poftești? — o întrebă Stela.

— Să mă ierte domnișoara, io am venit în numele micii Pauline... dela gospodăria Kergoat... Domnișoara a fost acolo zilele aceste și a sărat-o pe mieuța. Acum Sâmbătă s'a bolnăvit și se află foarte rău. Are ferbițeli mari și dorește într'una să vază pe domnișoara, care a fost acolo zilele aceste. În cele din urmă mumă-sa m'a rugat să vin la domnișoara, căci domnișoara, după cum spunea ea, are inimă bună, nu desprețuește pe țărani săraci. Așa am venit...“

— Mă voi duce — zise Stela mișcată — mă voi duce de sigur.

În inima ei simțea o compătimire sinceră față de sărmăna văduvă dela gospodăria Kergoat!... Câte năcazuri nu o împresoră, își gândi ea, acum poate e în pericol și viața aceluia îngeraș cu ochii negri... sărmăna...“

— Da, da, zise ea de nou, mâne dimineață mă voi duce a bună seamă!

— Ah, nu mâne, d-ră! Să știe domnișoara cu ce dor nestîns o așteaptă mica Paulină... ce suferă sărmăna... Nu mâne, poate până mâne să moara fetiță... Să vie domnișoara acum, acum îndată...“

Orogiul sună opt.

În vila elegantă a marchizului Marangheli vor începe a se aduna invitații. Marchizul o va aștepta de sigur. Și ce va eugeta el, văzând că ea lipsește... Va desprețui-o!... aşa se frământă Stela cu gândurile.

De altă parte însă în gospodăria săracă o așteaptă cu dor o fetiță greu bolnavă, o așteaptă cu obrajii îmbujorați de ferbițeli, cu ochii lucitori, o fetiță bolnavă,

Cu toată starea-i bolnavicioasă, care o facea să tremure, căldura îi se urează la față și Ioana roșii murmurând încet:

„În acea seară, deja nu mă simțiam bine și am preferat să mă reîntorc acasă.“

„Toți am regretat foarte mult plecarea d-tale, scumpa mea frumoasă...“

Ioana fu întreruptă prin reîntoarcerea Ludivinei, care pe o tavă aduse o scrisoare. În mișcarea ce servitoarea o făcă ca să treacă printre d-na Valperga și stăpâna sa, scrisoarea alunecă și căză pe tapet.

D-na Valperga cu intimiditatea și familiaritatea sa obișnuită o ridică, și ceteind subscririerea zise:

„Tine, predându-o Ioanei, este o scrisoare dela Michaëlis! Îi cunosc scrisoarea pitigăiată... Nu te genă de mine, dragă, cetește-o, cetește-o!“

Zăpăcită, Ioana cu un deget tremurător rupse plicul și apoi aruncă o rapidă privire de ochi asupra conținutului, dar literile jucău înaintea ochilor ei. Temându-se că d-na

căreia ea îi poate alina suferințele, îi poate mantuvi viață...“

Stela nu mai șovaici și un moment. Își depuse brillantele, îmbrăcă iute un costum de călătorie și grădă femeii:

— Sunt gata. Putem merge!

Stela Bobeanu avea suflet bun, inimă generoasă... era Româncă din Ardeal... sm.

Nu-i poet.

Mireasa: Am arătat tatii versul, ce mi-l-ai făcut și tata s'a bucurat foarte.

Mirele: În adevăr?

Mireasa: Da, a zis, că să bucură, că nu ești poet, de oare ce poetii n'au praxă vieții.

Căsătoria unui principe.

Novelă de H. Sudermann.

(Urmare și fine).

La aceste cuvinte regele încercă din nou să-i prindă mâna, însă ea știu să-l împedescă prin o mișcare dibace, care nu lăsa să-i se observe nici cea mai mică intenționare.

„Eu încă sună convinsă Sire“, răspunse principesa cu o închinăciune umilită, slobozindu-și genele, „că mie nicări nu mi-ar putea fi mai bine decât sub puternicul scut părintesc al d-tale“. Dar — „Ce fel de „dar“ poate să fie, să te împedescă a urma dorinței inimii d-tale, copilă adorată?“

„Cugetul la principe. O, nu-ți încrăni fruntea, Sire, eu cred numai, că mi-ar fi penibil a-mi sătă cărăbău în apropiere. Însă este un mijloc excelent pentru aceasta“.

»A — crezi d-ta „exilul“?

Câteva cuvinte dela mâna Maiestății Tale și principale Enric trebue să-i părasească teară“.

„Foarte bine, foarte bine“ șopti regele, frângându-și mâinile. Dorința să-ție împlinescă. Zelul d-tale, ce-l depui pentru espedarea tinérului neastimpărat peste granită, mă face fericit. Și apoi? —

„Atunci Maiestatea Ta poti conta la ne-reservata și nemărginită mea recunoștință“, șopti principesa cu o elegantă mișcare.

Enric, mulțumit, își trecu încet rarușul păr sur spre templă și se puse la masa de scris. Pe când scrisa pe hârtie câteva șire, față sa era luminată de reflexul bucuriei sale interne. Anevoie l-ai fi crezut în acest moment, că numără cincizeci de ani.

Valperga îi va observa emoționea se sfără a se stăpâni, îndoî din nou biletul și declară:

„Ei, e o scrisoare de a dlui Michaëlis... Îmi cere permisiunea ca să-mi ofere una din ultimele sale lucrări“.

D-na Valperga amenință cu degetul pe interlocutoarea sa.

Ah, esclamă ea, dta ești în corespondență cu scumpul maestro, și dta nu ne spuneai nimic despre aceasta, vicleană!... Ei bine, n'ai de ce să te aperi!... Francisc e un drăguț băiat și un mare artist, dar scumpa mea copilă, ferește-te de a ține relaționi cu acest înșelător.

— Oh! doamnă, protestă Ioana, cum poti gândi să ceva?...

— Eu nu gândesc nimic, te fac numai atentă... Michaëlis e foarte seducător, și omul să nu-i se încreadă de loc, fi prudentă!.. Deja de unăseară să a observat, că el plecase deodată cu d-ta și lumea a început să șoptească.

— E cu putință?

După câteva minute remise principesei scrisoarea împărată.

„Este un ordin cătră principele; fără amînare are să-și părăsească țeara?“ întrebă principesa cu ochi scânteiaitori. „Ordinul este expres. Mâne ești libera.“

„Să nu este permis a urmări însamă esactă executare a acestui ordin?“

„În această privință o să dă anumite ordine ministrului de poliție“, zise regele rîzînd. Energia d-tale îmi causează fericire“.

„Atunci pun deocamdată la picioarele Maiestății Tale mulțumita mea“, zise principesa cu o închinăciune adâncă, retrăgându-se.

„Cum? Doar nu vreau să mă părăsești?“

„Sire, principele Enric se află încă între murii rezidenței Tale“.

Principesa zimbă regelui, îi facă un semn cu hârtia, ce o avea în mâna ridicată în sus, și îndată dispără.

III.

Principele Conde era într-o oadă mică, padimentată cu cărămizi și foarte simplu mobilită; această oadă avea o singură fereastră, provăzută cu gratii mari de fier, care dă în aşa numita curte cu fântâni la Bastilei.

În timpul celor șepte ore, ce le petrecuse deja aici, dispoziția sa sufletească treceuse deja prin trei stadii. Mai întâi furios, distrugând totul din jurul său, duruind cu pumnii în ușile mari de stejar, ferecate în fer și zicând în gură mare la amare blâstemuri și injurături de Majestate până când să încredință, că înzadar să revoală contra despotismului; neplăcuta liniște de mormânt din prejurul său îl înveță de-a juns, că era ridicol de a se revolta contra murilor. Atunci să predase unei stupide slabiri, închise ochii, și să încerce să a nu să mai gândești la nimic. Acum se puse la aspirație masa de lemn, cu capul răzimat pe mâni, secrumind cu degetele prin desul păr. Își bătu capul și era să-l bătu și apăsa în inimă ghimpile înverșunate sale dureri, torturându-se groaznic pe sine însuși.

Atunci pașii, duduști și zângăiți de chei la zăvoarele din afară ale ușei, îl spăriară. Privi în sus și numai acum observă, că frumoasa după ameață treceuse tare mult. Ușa de stejar scărțăi în țipinile ei, razele unor laterne, care băteau în oadă, lumină o grupă de figuri uniformate, în fruntea căreia se află un om, pe care principalele prea bine îl

— Așa e lumea... Nimeni nu se poate îndoii, că la vîrsta d-tale și frumoasă cum ești, d-ta nu vei putea rămânea vecinie vîdavă... Nu împoartă; Michaëlis nu e pentru d-ta... El te va compromite și asta va fi totul... Păzește-te de el!

— Îți mulțumesc d-na dar... Te rog să nu mai vorbim de asta!

D-na de Mauves pronunțase cuvintele din urmă cu o intonație apăsată.

D-na Valperga nu replică nimic și să decise să-și iee remas bun. (Va urma.)

Minunea.

Învățătorul: Ce este o minune, Nistor?

Scolarul Nistor: (tace).

Înv.: Dacă și-a spune cineva, că a răsărit soarele azi-noapte, tu ce ai zice?

Nistor: Aș zice, că minte!

Înv.: Dar dacă și-a spune-o eu aceasta, eu, care nu mint nici-o dată, ce ai zice?

Nistor: Aș zice... aș zice, că d-l învățător e — *in voe bună...*

cunoștea. Era Maximilian de Béthune, duce de Sully, renumitul ministru de finanțe al lui Enric al IV-lea, care pe acel timp era tot deodată și guvernatorul Bastillei.

„Ce ai să-mi anunți?!“, strigă Conde sărind în sus, „libertate sau —“

„Alteță, porțile acestui castel îți stau earăși deschise“, zise ducele, arătând o hârtie, de pe care se putea cunoaște sigilul cel mare al regelui. „Dar eu am ordin de a te scoate fără amînare din oraș, și din țeară.“

„O exilare aşadar“, esclamă principale.

Sully detine cu regret din umeri. Se speră, că nu va fi de lungă durată. Deocamdată sunt constrâns, de a te provoca, alteță, ca numai decât să intră în trăsura, care deja te așteaptă. Într-o jumătate de oră trebuie să fi părăsit teritorul Parisului. În trăsura vei află tot ce-ți trebuie pentru călătorie și aceste hârtii îți asigurează solvirea rentei d-tale la băncile belgiene“. Sully predă principelui niște scrisori, pe cari acesta le primă mechanic bâlbâind:

„Dar mi-se va acorda cel puțin atâtă timp, ca să își întîmpe amicii, consânenii, despre soartea mea?“

„De aceea se va îngriji Alteță Sa principesa Charlotte Margareta.“

„Ea știe deja despre aceasta?“

„De sigur. Alteță Sa a fost acea“, șopti Sully confident, „care îndemnă pe Maiestatea Sa de a libera acest decret de exilare.“

„Ah“, esclamă principale și să clătină înapoi. „Femeie fără onoare, fără rușine! Tie am să-ți mulțumesc dar asta. Vreau să strivesc pe această năpârcă!“

Sully apucă de braț pe principale, care să repezi turbat înainte, îi șopti grabnic ceva la ureche, apoi face să semnă însoțitorilor săi. Soldații formară cere împrejurul principelui, un ofițer îl înveli în mantaua blănă și îi predă pălăria. Conde scoborind treptele între săbirii polițieniști, se clătină pe picioare, ca un om beat. La poarta principală îl așteaptă o trăsuară mare cu patru cai. Aici mai face să încercea desperat, de a se smulge, dar opt mâni puternice de soldați îl apucă să-și ridice și îl ridică în trăsura. Un ofițer cu gardiști să puse lângă el și în momentul următor puternicii cai prinseră a trage și trăsura duruit pe pavajul cu iuțeala săgeții.

„Am ordin strict, că în cas de lipsă să te pun, Alteță, în fere“. Aceasta a fost ce-și spuse ofițerul principelui. La toate întrebările ce îl puse principale în decursul călătoriei, ofițerul nu-i detine nici un răspuns. Conde își trase în sfîrșit pălăria pe ochi și să predă oftând neîndurări sale sorti. Numai târziu noaptea să opri trăsura să facă prima stație. Să opri într-un sat care era principelui de tot necunoscut. La lumina unor torțe caii fură schimbați, în vreme ce ofițerul dispuse prin postașul să se dea prizonierului său în trăsura ceva de îmbucat și un păhar de vin Cald. Un zgromot produs pe drumul tare, înghețat de tropotul potcoavelor de cai ce venea din derătul trăsurei, determină pe principale să-și scoată capul prin fereastra trăsurei și să privească înapoi. Atunci zări o a doua trăsuară, care să opri la oare-care depărtare dela său.

„Așadar nu m-am înșelat, când credeam să așa de mult timp un duruit de roate, îndărâtul trăsurei noastre. Să transpoartă încă un prizonier la graniță?“ Ofițerul, căruia îi fu adresată această întrebare mișcă din umeri căcând. Apoi își continua drumul. În creșătul zilei să oprișă eară înaintea unei poște, unde principelui ear îl se oferă de mâncare și el earăsi auzi trăsura dindărât, urmărind

pe să. Aceasta se petrecu încă de vreo câteva ori, fără ca Conde să fi mai făcut zădarnica încercare de a scoate dela tăcăul său însoțitor vre-o informație despre această ciudată întemplieră. În sfîrșit ajunse la orașul Contra, dela frontieră Tărîlor-de-jos. Oficerul provocă pe principale să se scoare și-i spuse, că îi stă în libertate a se îndrepta în cătrău voiește, numai spre Franția nu. La o astfel de încercare se poate aștepta că să fie prins de nou și dus la Vincennes sau altă fortăreață. Conde părăsi trăsura zdorbitor total sufletește și trupește. Înainte însă de a fi intrat în localul poștei, unde precum îl se spusese, va fi îngrijit ca să se poată recăpăta încă odată înapoi spre drumul țării — și într-adevăr, să iese deja și a doua trăsuară, carea-l urmărise până acum într-un mod atât de bătător la ochi.

„Căpitane“, se adresă principale cătră însoțitorul său, „acum poate că-mi vei putea spune, că ce însemnează asta. Cine se află în trăsura aceea?“

„O persoană, care voia să se convingă despre esactă execuție a ordinului de execuție.“

„Foarte conștientios a purces în lucru!“ observă principale și cu un suris încărca întră în casă, în vreme ce trăsura cu ofițerul și soldații să intorse. Conde se aruncă obosit pe un scaun din odaia de paradă, pe care hotelierul îl-o pușește la dispoziție. Atunci auzi duruit de roate. Misterioasa trăsuară, spre curiositate, nu se intorse ci și-a urmat mai departe drumul până la casa poștei. Acum se opri la poartă; ușa trăsurei să deschise. După aceea pași ușori răsună pe coridor și pe scări, ușa dela odaia principelui se deschise și apăra — principesa Charlotte Margareta. Principale sări în sus și privi fix la gingeșă apărătoare ca la o fantomă.

„Ce vreau aici“, zise el în sfîrșit. „Ai venit ea să-ți bați joc de mine, să te bucuri de desărarea mea?“

La aceasta Charlotte își aruncă de pe ea mantaua, alergă cătră bărbatul său, întinzându-i ambele mâini. În ochii ei străluceau lacrimi, un suris grațios îl lumină toată față. „Nu, Enric, eu vin să rugă să mă ia cu d-ta în acest exil, care să ne fie un paradise, dacă voești numai!“

„Ei, ce-i eu mine?“ bâlbâie el, ducându-mâna la frunte, ca și cănd s-ar teme că visează. „D-ta mi-ai urmat mie, d-ta vreau să împărți exilul cu mine? Precum auzii, d-ta insași ai fost aceea care —“

„Care a mijlocit la Maiestatea Sa exilarea d-tale“, termină principala. „Da, așa e! Dar era vrăun alt mijloc de a înșela pe regele? cătă vreme rămâneam în Franția nu eram siguri. D-ta earăsi putea-i în ori ce să fi dus la Bastille, și cu espusă urmăririlor regelui. Si eu ce aș fi putut mai bine să-ți înving neîncrederea decât cu acea, că ne-am refugiat împreună? Regele va face ochi uimiți, afănd că d-ta și-a răpit femeia, ori mai bine zis, că eu mi-am răpit bărbatul. Acum fiind scăpați de sub cercul puterii sale, pot să-ți mărturisesc sărbătoare, că întreaga mea ființă, toată suflarea și tot gândul meu numai tăie, iubitul meu Enric, își aparține. Si nu-i așa, că nu m-am înșelat, că tu și-a schimbat vederile, că tu în jaluzia ta ai descooperit, că totuși ai o inimă, nu-i adevărat? Eu numai decât am presimțit, când tu steteai mânios înaintea mea, dar sigur numai atunci am știut, când am aflat de cele-ce, în violență ta, le-ai zis regelui. Însă atunci era prea târziu a-ți face regretabila mărturisire,

că 'ti-am jucat numai o farsă. — Si acum vorbește, poți să mă ierți?“

— Să te iert, mult scumpa și draga mea Charlotte? Căzând în genunchi, am să-ți mulțumesc pentru toate, că fără de lecțiunea ce 'mi-ai dat-o, poate nici-o dată n'ăș fi știut cât te iubesc de pasionat!“

Într'aceste o luase deja în brațele sale și o sărută cu foc.

*

Fericită a fost exilarea aceasta, în care trăi tinere păreche în Bruxella. Bucurându-se de o adevărată iubire, nu se mai gândiră la cele ce se petrecă în lume. Abia după cățiva ani, în 14 Maiu 1610, când pumnalul lui Ravaillac puse capăt vieții lui Henric al IV., să reîntoarse principale și prinsesa Conde la Paris, arătând lumii un model de căsatorie fericită, care pe atunci, în cercurile curții, trecea de o minune formală.

Trad. de I. E. P.

Dorm, dorm...

A.: Dormi, iubite Ioane?

Ioan: Nu încă.

A.: Atunci fi bun împrumută-mi 20 coroane.

Ioan: Dorm, dorm!

cumovici. În țeară alteum domnește deplină liniște și se vede, că oamenii au puțină compătimire pentru regele ucis. Așa 'i-a trebuit — zic ei — după ce la insistența reginei a căusat în picioare drepturile constitutionale și a atacat libertatea privată și voia să dejoasă națiunea sârbă prin proclamarea lui Lunievița de moștenitor; el e jertfa soției sale.

În modul acesta tragic s'a stîns familia Obrenovici, ne mai fiind în viață nici un membru al ei. Cele petrecute Mercuri noaptea constituie ultima scenă a luptei nesfîrșite dintre familiile Caragheorghevici și Obrenovici, cari aproape doi secoli au stăpânit pe schimbate tronul Sârbiei și dintre membrii căroră cei mai mulți au fost uciși.

Acum asemenea joacă rol un Caragheorghevici. Miliția revoltată a proclamat de rege pe Petru Caragheorgievici, care locuiește în Geneva, dar' alegerea legală o va face scuipina.

Se vede, că puterile europene nu se vor amesteca în afacere, dacă în Sârbia nu se vor produce tulburări.

În numărul nostru de azi dăm portretele nefericitei părechi regale, care a avut un sfîrșit atât de tragic.

lităților și locurilor însemnate din munți Moților, cu mici notițe.

Români din Munții Apuseni este un op etnografic de mare valoare. În el Frâncu - Candrea descriu în colori vii și fideli pe Moți și Mocani, cu însușirile, portul, datinele și obiceiurile lor. Cartea se completează cu material folcloric, adunat din munți și e împodobită cu ilustrații, executate artistice.

Dăm din acest op un capitol: *Tîrgul de sărutat din Hălmagiu.*

Eată cum ni-l deserie Frâncu:

Una din datinele, cari în munți numai la Crișeni se află, este *tîrgul sărutatului* din Hălmagiu. Nevestele nouă de prin prejur, ou ocasiunea *bulciului Sân-Toaderului* din acel oraș, sărută pe rudenii, cunoscuți și străini și de aceea acestei vechi datine 'i-s'a dat numirea de mai sus.

Hălmagiul este o comună română cu 1200 locuitori, și fiind reședința protopopului greco-catolic și greco-oriental, are foarte bune școli primare pentru băieți și fete.

Nu putem trece cu vederea un incident întemplat în acel orășel în anul 1886 și care pune în evidență purtarea autorităților statului ungár, față cu România.

În anul menționat, cu ocasiunea unui tîrg, mai mulți tineri români, având pe pălării panglici tricolori, au fost pedepsiți cu câte 40 florini; ear' meșteșugarul Irhas a fost ridicat de gendarmi din biserică, în timpul liturgiei, și tirit la subprefectură, unde 'i-s'a tras cismele din picioare, pentru că erau cusute pe margini cu fir tricolor național, și judecătoria de acolo 'l-a pedepsit cu mai multe zile de arest, pe deapsă care a fost aprobată și de înalta Curte de dreptate din Pesta.

La tîrgurile din Hălmagiu, participă locuitori

din 60—80 sate, cari se află împrejur. Crișenii sub numirea: *bulciu*, înțeleg tîrgurile cari se țin în zi de sărbătoare; astfel se zice: *bulciul Sân-Toaderului*, *bulciul Sân-Barbarei*, *Bulciul Sântă-Mărciei* etc.

Bulciul Sân-Toaderului dela Hălmagiu, de care ne ocupăm, se mai numește și *bulciul sărutatului*, *tîrgul de sărutat* și *tîrgul nevestelor*.

Cât ține *fructul*, așa numesc Crișenii dulcele, cârnelegile și căslegile, adecață timpul dela Bobotează și până la prima Dumineacă a păresemilor (postul mare), se contractează o mulțime de căsătorii, ca pretutindenea la Români, vorba ceea, un judec om ca oamenii numai după ce se însoară.

Muntenii țin mult la căsătorii și e o mare fală pentru un soeru dacă are o noră frumoasă sau un ginere harnic și de neam, mergând de-a dragul cu noii căsătoriți la tîrg, unde cunoșcuții șoptesc: Cutare e nora cutăruia și 'i-a adus o avere patru boi! Oare numai pe ea o are tată-său?

Dacă în ziua de Sân-Toader e timp frumos, bulciul dela Hălmagiu găsește neveste tinere, care fiind fecioare s'au măritat în timpul fructului. La acest tîrg merg neveste nouă din comunele Termure, Ociu, Ocișor, Poenari, Tuhesci Bănesci, etc. și la care să însemnăm, că numai nevestele, cari au fost fete mari merg la tîrg, ear' nu și văduvele căsătorite din nou.

Tîrgul de sărutat din Hălmagiu.

(Din scările lui Teofil Frâncu.)

În nrul trecut anunțând moartea regatului lui al națiunii noastre, Teofil Frâncu, am amintit mai mult în treacăt meritele lui literare, pentru cari a fost decorat.

Teofil Frâncu a fost redactor al ziarului „Oriental Latin“ în Brașov și al „Românului“ în București. În aceste, cum și în alte zile, el a scris mulți articoli politici-sociali, schițe istorice etc., de valoare. Una din frumoasele sale schițe este *Palatul din Farcadin*, un episod din analele aristocrației transilvane, apărut la 1884 în „Românul“ și „Gazeta Transilvaniei“. În el Frâncu caracterizează pe nemeșii și baronii ardeleni, de viață română, lăpădați de neamul lor.

De valoare mare sunt însă scările lui, apărute în volum: *Rotacismul la Moți și Istrieni*, (București, 1886) și *Români din Munții - Apuseni* (București 1888), scrise în colaborare cu reșoțul George Candrea, Moți și acesta, de loc din Neagra.

În cea dintâi se arată caracteristica limbei Moților, de a schimba pe *n* între două vocale în *r* (d. e. bire-bine, verivenin etc.) Aceasta nu se mai află decât la Români din Istria. La carte sunt alăturate câteva schițe și un catalog al loca-

Asta și multe alte nemulțumiri au provocat conjurația și revolta din noaptea de 10 Iunie c. După cum se spune acum, din isvor mai sigur, atentatorii au sfârșit cu dinamit ușa dormitorului reginei, unde se află și regele. Apoi regele și regina au fost pușcați și străpuniți cu pumnale. În urmă oficerii mai crudi le-au aruncat cadavrele afară în curte.

Cu ocazia atentatului au fost uciși 17 înși și sunt 12 răniți. De aci se vede, că în palat a fost o luptă desprăzuită.

A doua zi după atentat s'a constituit un nou guvern, în frunte cu prim-ministrul Avă-

Nevestele, cari au soacre pleacă împreună, ear' cari n'au să însoțesc câte două și câte trei, foarte frumos gătite și cu cununile de mirese pe cap. De multe ori le duc socrii sau chiar bărbații lor cu carul și cu căruțele până la Hălmagiu, unde nu se preumbilă de loc singure prin tērg. Fiecare are în mâna câte un ulcioruț frumos împestrînat și umplut cu vînă.

Ajungând nevestele la Hălmagiu, tērgul are o înfățișare interesantă. Voia bună, rîsul și gluma e caracteristica acestui tērg. De dimineață nevestele încep a umbla prin tērg, însoțite de soacre sau câte două și câte trei, cari întâlnind consângeni și cunoscuți, sau vîzîndu-i din depărtare, aleargă la ei și-i sărută; ear' acestia îi cinstesc cu bani, începând dela creșteri până la florini. Cu străinii sunt în mare rezervă, căci a rîmâneea nesărutată e cea mai mare ocară. Numai când nevasta e positiv informată, că nu va fi refuzată, sărută pe străin. Sărutatul se întemplă pe strade, prin bîrouri și prin case pe la cunoscuți. După sărutat nevasta primind *cînstea*, ea mulțumește închinând din uleior. A nu bea înseamnă a batjocori nevasta și pe ai sei. A fi sărutat de o nevastă în Hălmagiu la Sân-Toader, însemnează a fi un om de frunte și de omenie. Oameni prăpădiți, ticăloși sau rău îmbrăcați sunt ocoliți.

Luceruri imorale și certe nu se nasc nici-o dată. Ordinea și moralitatea o păstrează însuși publicul, care exercită cea mai bună poliție și controlă, ca să nu se comită nimic ce ar putea atinge bunele moravuri. De aceea afirmațiunea unor seriitori străini, că pofta de căstig sau decadență morală ar fi dat naștere tērgului de sărutat, e cu atât mai neîntemeiată, cu cât la acest tērg participă de o potrivă și nevestele fruntașilor ca și ale săracilor, atât orășenele Hălmăgene cât și sătenele Crișene.

Mult ne-am bătut capul să aflăm originea, acestui tērg, dar' ori pe cine am întrebat, nu ne-a răspuns decât dând din umeri: „Așa ne-am pomenit! Așa e datina noastră!“

Sunt unii, cari cred, că tērgul datează din timpul în care valea Crișului-alb ar fi fost colonisată cu Moți. Colonii întâlnind pe consângenii lor, în tērgul dela Hălmagiu, ii săruta; ear' acestia *cînsteau* cu bani pe cei, cari să depărtase de țeară lor, și astfel cu timpul datina s'ar fi generalisat. Alții earăși susțin, că Crișenii fiind păstorii, când eșau primăvara cu oile la munte, soțile lor ii însoțiau până la Hălmagiu, unde prin sărutat își luau *rîmas bun* dela ai lor, cari în schimb le *cînsta* (dăruia) cu câte ceva.

O altă versiune susține, că această datină ar fi din timpul invaziunii Turcilor, cari străbătând până la Crișul - alb, la Ribița, Baia-de-Criș etc., ar fi răpit o mulțime de femei crișene, dintre cari unele scăpând din robie și întorcându-se acasă, la Hălmagiu s'au întâlnit cu cunoscuții lor, pe cari i-au sărutat de bucurie și acestia le-au cinstit, pentru vrednicia lor, că și iubesc limba și vatram strămoșească mai mult decât orice bogăție păgânească.

Tērgul de sărutat dela Hălmagiu n'are nici o legătură cu *tērgul de fete din Găina*.

A întrebat numai.

— Tu mi-ai promis, că nu vei spune nimic lui Ghiță despre fidanțarea mea și totuși i-ai spus.

— Eu nu i-am spus, te rog, numai l-am întrebat, că are cunoștință despre fidanțarea ta?

Desvălirea monumentului lui Ioan C. Brătianu.

Toate popoarele, civilisate și conștie de misiunea lor, pe lângă cultul Dumnezeesc manifestat prin înălțarea de biserici, mai au un al doilea cult, acela al recunoștinței, stimei și iubirei față de bărbații bine meritați de patrie, manifestat prin ridicarea de statue și alte semne vizibile întru memoria lor. Multimea și frumusețea monumentelor sunt semnele cele mai elocuente ale gradului de adevărată cultură și de recunoștință ale unui popor față de fiii sei, cari în viața lor s'au distins într'un chip sau altul.

Poporul român împărțit sub cîrmuirea atâtorei sceptre încă își are bărbații sei, cari prin faptele lor mărețe s'au înscris în carteua nemuririi. Noi acestia din Ungaria încă ne avem bărbații nostri mari, și durere, urgia vremii ne-a împedecat ca prin înălțarea vr'unei modeste statue, a vr'unui monument, să doveștim urmașilor nostri, să arătăm lumii iubirea și recunoștința ce o păstrăm acelora.

Serbanul erou *Iancu* își doarme somnul vecinic în cimitirul din *Cebea*, fără ca vr'un monument să glăsuaască despre înălțimea spiritului seu, despre marea lui inimă de Român.

Dacă bărbaților ieșîți din sinul poporului nostru de aici, cărora mâna lui Dumnezeu le-a arătat calea măntuirii noastre, nu le-am putut până acum dovedi iubirea și recunoștința, frații din învecinata țeară soră liberă început pe început adaug câte un monument grăitor de gloria națională.

In 31 Maiu n., s'a sărbătorit în București desvălirea monumentului marelui bărbat de stat *Ioan C. Brătianu*, de-a cărui nume este strîns legată, desvoltarea, întărirea și mărirea României.

Înainte de-a arăta sărbătoarea desvălire a monumentului afișat de bine a reîmprospătă în memoria stimaților nostri cetitori și cetătoare unele momente din viața marelui bărbat.

Biografia.

Ioan C. Brătianu s'a născut la 2 Iunie 1821 în orașul Pitești, la vîrsta de 17 ani intră în armată. La 1841 se duse la Paris, unde urmă cursurile școalei politehnice, luând parte activă la manifestațiile studențești ce precedă revoluția dela 1848.

Reîntors în țeară la 11 Iunie 1848, este numit de secretar al guvernului provizoriu, dar parte din membrii acestui guvern, neavînd destulă îndrăsneală pentru a sta în fața împrejurărilor, fug în munți, la Rucăr. Brătianu, care fusese la Focșani să vadă dacă Rușii intrase în țeară, găsind la reîntoarcere guvernul plecat, răscoală poporul și îi readuce.

La 11 August 1848 este numit șef al poliției, ear' în Septembrie 1848 este închis de Turci, împreună cu membrii guvernului, în câmpul dela Cotroceni, apoi duși cu toții pe Dunăre, sunt scăpați prin devotamentul d-nei Maria C. A. Rosetti, și se duce la Paris,

În Iulie 1857 se reîntoarce în țeară și este ales în Divanul ad hoc. Tot atunci fondăza cu C. A. Rosetti ziarul „Românul“.

În 1858 este ales în adunarea legiuitoră, care alege de Domn pe Cuza.

În 1859 este primar al Capitalei, ear' la 31 Maiu 1860 intră ca ministru de finanțe în cabinetul presidat de Nicolae Golescu, care demisionează la 13 Iulie același an.

În timpul domniei lui Cuza nu luă nici o parte activă la guvern, publică însă: „Memorii adresate principelui Cuza“ și „Transilvania, principale Cuza și Rusia“, ambele în anul 1859.

După detronarea lui Cuza, la 11 Februarie 1866, I. C. Brătianu merge la Paris, și după îndemnul împăratului Napoleon III. îsbutește să hotărască pe principale Carol de Hohenzollern să primească Coroana României. La 8 Maiu 1866 noul Domnitor însoțit, de Brătianu, intră în țeară.

În primul minister dela 11 Maiu 1866, el e ministru de finanțe.

La 2 Martie 1867 e ministru de interne în guvernul presidat de C. Crețulescu, apoi la 27 Octombrie, același an, e ministru de finanțe, în guvernul format de Stefan Golescu. Ocupă ministerele de interne, finanțe și răsboiu, în diversele cabinete, formate de Nicolae și Stefan Golescu, până la 16 Noembrie 1868, când veni la cîrma statului guvernul în cap cu principalele Dim. Ghica.

În urma coaliției, zisă dela Mazar-Pașa, Ion Brătianu devine ministru de finanțe, în guvernul format de Manolache Costache Epuoreanu, la 27 Aprilie 1876 până la 24 Iulie, același an, când devine președinte al consiliului.

Dela această dată el guvernează țeară 12 ani, cu o mică întrerupere la 1881, când se retrase din guvern și fu înlocuit cu fratele seu Dimitrie.

În acest timp Ion C. Brătianu arată întreaga lui putere de activitate și concepții sale mărețe. Genialul bărbat are priilejul să proclame independența, să conducă răsboiu din 1877, ca ministru de răsboiu, și să proclame regatul.

La 30 Martie 1888, Ion C. Brătianu demisionează și se retrage la viila sa Florica, unde a și murit în anul 1891 și a fost înmormântat cu o pompă cu adevărat națională.

Desvălirea monumentului.

Duminică, în 31 Maiu, în momentele desvălirii monumentului marea piață dela întărirea bulevardelor Carol I. și universității cu strada Ion C. Brătianu, cu bulevardele și strădele învecinate, până în mare deosebire, abia poate cuprinde marea mulțime ce se îngărmădise ca să fie față, de aproape sau de departe, la solemnitatea desvălirii monumentului.

In mijlocul mulțimii în așteptare, se ridică, înveluit încă în pânză, mărețul monument, în jurul și pe treptele căruia au fost depuse numeroase coroane de flori.

In față, la dreapta și la stânga, au fost construite tribune, frumos împodobite și pline de lume; în deosebire, peste capetele mulțimii, stând om lângă om, nu se vedea deosebită stâlpă, împodobiți cu steaguri, ce incadrau strădele, și steagurile societăților și școalelor, cari luaseră parte la sărbătoare.

In ferestrele ministerului domeniilor, ale palatului universității, bursei muncii și ale caselor învecinate, asista de asemenea un numeros public.

Privelîștea era măreță.

Printre numeroasele coroane depuse, M. S. Regele a trimis o splendidă coroană de foi de stejar, palme și flori naturale: trandafiri, bujori, crini, liliac — cu panglici mari albe, pe cari sunt brodate en fir de aur și în chip minunat, cuvintele: „Regele, lui I. C. Brătianu, în recunoșcere amintire“.

Maiestatea Sa Regina a trimis de dimineață un foarte frumos buchet de flori.

După oarele 10 sevîrșindu-se serviciul divin oficiat de metropolitul primat, în momentul în care Metropolitul ajunge la picioarele Monumentului, pânzele cad și mulțimea îsbunește în aplauze nesfîrșite și în urale entuziaste, cari se repetă din rînduri în rînduri.

Privirile tuturor sunt atinse spre bronzul care intrupează pe Ion Brătianu.

Musicile cântă imnul național.

Monumentul.

Monumentul se datorează distinsului sculptor francez Ernest Dubois.

Grupul principal, așezat în vîrful soclului, reprezintă o femeie, personificând România, pe cap cu Coroana de otel, strîngînd la piept cu o mână steagul Independenței, iar cu alta răzemându-se pe Ion Brătianu, care, într-un avînt suprem și cu gestu-i cunoscut și caracteristic arată unui dorobanț calea spre neaținare.

Dorobanțul, în genunchi, cu pușca într-o mână și cu căciula în cealaltă, salută plin de entuziasm, și într-un avînt vitejesc, *Patria*.

Mai jos, în față, o Româncă povestește la doi copii, cari în uimire îi sorb cuvintele, faptele mărețe ale lui Ion Brătianu. Gestul femeii se oprește la înălțimea cuvintelor marelui patriot, săpate în peatră:

Prin mintea,

»Prin inima,

»Prin brațele noastre...«

Sub acest grup, pe o placă de marmoră, e săpată, în litere aurite, inscriptia:

**„Lui
I. C. Brătianu.
1903.“**

În partea opusă, deasupra datei memorabile, „1877“, înconjurate de lauri victoriei, se ridică, plin de înșuflare ca după o două inviere, și într-o mișcare adorabilă, *Geniul României*, rupend lanțurile trecutului...

În cele patru colțuri, patru figuri alegorice reprezentând însușirile de căpetenie ale lui Ion Brătianu: *Patriotismul, Elocvența, Curagiul și Prudența*.

Pe părțile laterale sunt două basorelieuri: unul purtând data de 1848, reprezentă pe Ion Brătianu vorbind poporului întrunit în aer liber pe Câmpia Libertății; altul cu data de 1866, eternizează în bronz momentul istoric când Domnitorul Carol a pus, la Turnu-Sovierin, pentru prima oară, piciorul pe pămîntul nouei sale patrii. Ion Brătianu, într-o atitudine respectuoasă, face cunoscut pe nou Ales al Națiunii, eai multimea descoverită îl aclamă...

După desvelirea monumentului, după imnul național, s-au rostit mai multe cuvîntări dintre cari amintim pe prim-ministrul D. Sturdza, a dlui P. S. Aurelian etc.

Tot cu această ocasiune a ținut o călduroasă vorbire agentul diplomatic al Bulgariei dl Balabanow, exprimînd recunoștința poporului Bulgar pentru tot ce s'a petrecut și făcut din partea României în timpul lui I. C. Brătianu pentru Bulgaria. Prințipele Ferdinand al Bulgariei precum și președintele Societății centrale a veteranilor luptători bulgari din Sofia prin telegramă și-au exprimat recunoștința și admirăriunea față de România și marele ei bărbat.

Scrisoarea Regelui.

Cu acest prilej M. S. Regele, a adresat d-nei Pia I. C. Brătianu vîdua marelui bărbat următoarea scrisoare:

„Doamna Mea,

»Cu gândul și cu sufletul Mă asociez la solemnitatea de astăzi, prin care poporul român răsplătește patriotică muncă a ilustrului D-v. soț, așezând în mijlocul Capitun monument măret spre vecinica amintire.

»Nu poate fi o măngăiere mai dulce, o întărire sufletească mai mare pentru

Domnia-Voastră și pentru Mine ca recunoștința ce se arată nemuritorului Ion Brătianu, care și-a închinat întreaga viață la mărirea ţării. Această recunoștință cinstește deopotrivă pe aeci cari o simt și pe acela cătră care se îndrepteză.

»Sfătuitor statoric și credincios al Tronului, bărbat de stat înțelept, fruntaș printre fruntași, Ion Brătianu a meritat vrednică răsplătă ce i-se dă astăzi. ear monumentul ce i-să ridicat va spune generațiunilor viitoare, căt de însemnată a fost parte ce a luat la neaținarea națională și la întemeierea Regatului. Căt pentru Mine, nu voiu uita nici odată devotamentul cu care a servit Tara și Tronul, mai ales în vremuri de luptă; avîntul seu generos, pururea îndreptat spre înălțarea Patriei; concepțiunea sa vie de nevoie poporului, precum și această dulce și simpatică infățișare, care căștigă inimile și ne desvăluie o bunătate de suflet fără de ură și de invidie.

»Numele seu va rămâne în veci nedepărțit de aceste timpuri glorioase ale renașterii noastre și de faptele răsboinice prin cari s-au îndeplinit, cu ajutorul lui Dumnezeu și cu viteja armatei, visul secular al Românilor,

»Cu o adeverată bucurie Mă folosesc de prilejul sărbătoarei de astăzi spre a vă reînăori, Doamna Mea, încredințarea viei afecțiuni ce vă păstrează.«

Carol.

*
Sărbătorirea atât de călduroasă făcută de întreaga țară, amintirei marelui seu fiu Ion C. Brătianu, cu prilejul desvelirii mărețului monument ridicat prin subscripție publică, este un semn vîdit al puterii de viață a poporului Român.

Din România.

În România s-au petrecut zilele acestea mai multe lucruri de însemnatate, dintre cari descrierea sărbării desvelirii monumentului lui Brătianu, o dăm la alt loc al foii noastre.

Alte întemplieri însemnante au fost următoarele:

Sfințirea mănăstirii din Sinaia.

A doua zi de Rosăii s'a făcut sfintirea bisericei, restaurate de nou, din mănăstirea Sinaia. Sfintirea a făcut-o metropolitul-primat, înconjurat de înaltul cler. Au fost de față Maj. Lor Regele și Regina, Prințipele Ferdinand și micii Prințipii Carol și Elisabeta, ministrii, înalte demnitari ai statului și un public imens.

În decursul serviciului divin s'a înconjurat noua biserică de trei ori, apoi întrând în ea, Maj. Lor Regele și Regina, cum și Prinții, au încins surțuri de mătasă, și punându-se la dispoziția Lor săpun și bureți, au procedat mai întâi la spălarea și apoi la ștergeraa sf. mese, fiecare luând apă din niște vase artistic lucrate.

După aceea I. P. S. S. metropolitul-primat a miruit întreaga masă și a așezat la cătei patru colțuri ale mesei pe cei patru evangeliști, fixați cu ceară de masă.

S'a acoperit apoi masa cu toate învechisările, ce le cere serviciul bisericei și s'a aranjat pe ea toate obiectele sacre, ce servesc oficialui divin.

A urmat miruitul bisericei de către I. P. S. S. metropolitul-primat și Maj. Lor, apoi liturgia.

După terminarea serviciului divin, M. Sa Regele a ținut un discurs, arătând că Sinaia, odată localitate pustie, a devenit acum leagănul dinastiei române.

La fine Suveranul roagă clerul, ca să binecuvinteze acest loc sacru, de oare ce această mănăstire, ca toate celelalte mănăstiri din țară, este un monument, care reamintește timpurile de glorie ale țării.

Discursul M. Sale e primit cu nesfîrșite urale de către publicul imens, ce se află de față.

După sărbarea din biserică s'au aranjat mai multe mese poporale, la cari au luat parte sute de țărani. În fața terasei s'a încins apoi o horă mare, la care au asistat și Regele și Regina și principele Ferdinand.

La această ceremonie au luat parte și treizeci din elevele institutului „Asociații“ noastre din Sibiu, cari împreună cu directorul institutului și corpul profesoral să aflu în excursiune la Sinaia.

Castelul „Pelișor“.

Când am dat ilustrația castelului Peleș din Sinaia, am spus, că anul acesta s'a adăos o aripă la castelul principal. În Sâmbăta Rosăii s'a sfînțit această nouă locuință princiară, numită castelul „Pelișor“ și menită pentru micii principi.

Cu această ocazie s'au citit următorul act comemorativ:

Noi Carol I., Rege al României, clădit-am această casă, alătura de falnicul castel Peleș pentru iubiții

Nostri Nepoți,

sfințită de biserică spre a atrage binecuvîntarea Cerului.

Noi Ferdinand, Prințipe al României, cu Maria Principesa, primit-am această nouă clădire cu inima recunoscătoare și plină de dragoste.

Intrat-am cu ai nostri copii Carol, Elisabeta și Maria, în anul măntuirii 1903, ear' al Domniei Regelui Carol I. al XXXVIII-lea, în ziua de 24 Maiu.

Datu-i-am nume „Pelișor“.

După semnarea actului de către Maj. Lor, Altețele Lor Regale, Auguștii Lor copii și persoanele prezente Regele, adresându-Se Iubiților Sei Nepoți, le ură să stăpânească noua locuință în deplină sănătate și fericire.

+ G. D. Palade.

Dnminea, în 7 Iunie c., a răposat în Bârlad un bărbat fruntaș al României, G. D. Palade, fost ministru de finanțe în ministerul Sturdza, un bărbat deștept și orator escelent. El a murit repentin, în decursul unei vorbiri, ce o ținea la o întunire din Bârlad, locul său natal.

G. D. Palade (născ. la 1858) a fost din părinți săraci, s'a ridicat până la înalta treaptă ministerială prin talentele și capacitatea sa și a murit, asemenea unui erou, pe câmpul de luptă, rostind un discurs.

Statuia lui Cuza.

In Iași s'a pornit o mișcare pentru a ridica fostului domnitor Alexandru Ion I. Cuza, o statuie. Eată ce zice între altele dl Deleni, inițiatorul acestei mișcări, în o scrisoare adresată dlui Xenopol:

Sper, că dela mare la mic, fără spirit de partid, toți Români vor fi mandri să plătească tributul lor de recunoștință :

Celui-ce a redobândit o trecere din pămîntul strămoșesc, prin secularisarea avelilor mănăstirești.

Celui-ce a eliberat și a împroprietărit peste 5 milioane de țărani, cări și azi urmează a se împroprietări pe pămîntul restituit de dînsul patrimoniului național.

Celui-ce a stabilit legalitatea prin codice civilisate.

Celui-ce a pus base națiunii, țărui, precum și a înălțari ei, prin afirmarea constantă a principiului dinastiei naționale, reprezentate prin un principe dintr-o casă domnitoare străină.

Iași, vechea capitală a străbunilor noștri, au îscălit abdicarea lor și s-au jertfit pentru a vedea visul neamului nostru îndeplinit; din Iași a pornit ideea unirii țărilor surori, tot Iașului să-i apartie dar onoarea de aduce omagile sale memoriei celor ce reprezentau o mare idee, și astăzi vie încă în inima tuturor Românilor: *Ideea Unirii*.

Știri de pretotindenea.

Vineri, în 12 l. c., când lumea stătea sub impresia tragediei din Belgrad, s'a svonit, că s'a comis un atentat contra monarchului nostru, în Viena. De fapt, când monarchul trecea în trăsură deschisă pe strada Mariahilf, un om s'a repezit asupra trăsuriilor cu un băt gata de a lovi. Individul a fost arestat și s'a constatat, că e nebun. Incidentului nu i-se dă nici o însemnatate.

D-ra Eugenia Bardosy, fiica lui inspector reg. în retragere, dl Iuliu Bárdosy din Sibiu, terminând cu finea anului scolar ultim cursul de preparandie, la pedagogiul românesc din Calocea a depus esamenul de capacitate cu eminență din toate studiile, aparținătoare grupei de limbi și istorie. Pe baza aceasta comisiunea censurătoare a declarat-o de profesoră calificată pentru școalele populare superioare și civile cu limba de propunere maghiară și germană. Tot atunci și la aceeași pedagogie dra Bárdosy a depus esamenul de capacitate cu succes eminent, ca profesoră pentru limba franceză.

Pe la începutul lunei, un surugiu de postă din Pesta, cu numele Micsinai, a furat aproape 100 mii cor. din o căruță de postă și apoi a dispărut. Casul a produs mare sensație. Un număr mare de polițiști și detectivi, împreună cu gendarmi, l-au luat la goană, dar' abia la 10 zile, în 12 l. c., a putut fi arestat de niște țărani din Jászapáti. Micsinai a fost dus la Pesta.

Regele Italiei Victor Emanuel va face în 16 Iulie, în Paris, o vizită președintelui republicei franceze, lui Loubet. Regele Italiei va mai visita în 15 Noemvrie și pe regele Angliei.

Bustul lui Creangă va fi lucrat de sculptorul Bălăcescu din București și va fi turnat în bronz. Lucrarea costă în total 3500 lei. Bustul va fi așezat în fața școalei Trei-Erarchi din Iași, unde a servit ca institutor Ioan Creangă, și va fi înconjurat cu o frumoasă grădină. Bustul se va inaugura prin Noemvrie anul curent.

Dr. Aurel Vlad, adv. în Orăștie, a fost ales în 3 Iunie deputat în cercul Dobrei. Contracandidat a fost Dr. Farkas, care pe lângă tot sprințul dat de solgăbirae a primit cu 44 voturi mai puține ca Dr. Vlad. Dr. Vlad a pășit cu program național.

De-ale bucătăriei.

Porumbi umpluți.

Morcovi (mure) tăiați mărunt, țeler, ceapă, pătrâneji și spinat fert și stors să amestecă cu o jimbă muiată în lapte, puțină sare, piper, smântână dulce și două gălbinișe de ou. Cu aceasta amestecă să umplă 4–5 porumbi tineri, ciupeliți și gătiți pentru fript. Porumbii umpluți se coasă. Într-un caserol sau tipsie adâncă se pune slănină tăiată mărunt și ceapă și preste aceasta porumbii sărați. Preste porumbi se varsă puțin unt topit sau unoare și după câțiva timp, când porumbii încep să fie rumeni se toarnă puțină zamă de supă, felii de citronă și lăsându-se acoperiți se lasă la foc timp de o jumătate oră să se frigă în abur. Înainte de a se servă la masă, zosul se străcurează prin o sită și pregătindu-se eu extract de Maggi se varsă preste porumbi.

Călac fin.

Se cerne 1 cflă de făină foarte fină, din aceasta se iau 20 deca și 7 deca drojdiute, cari se amestecă cu puțin lapte călduț și se face aluatul. Apoi se ia 1/4 chilă unt proaspăt, 12 deca zăhar și puțină sare și se freacă bine până devine spumos; în decursul frecării să adaug succesiv 12 gălbinișe. După ce s'a dospit aluatul bine, se bagă această masă bine sfecată și să adaug celelalte 80 deca făină și atâtă lapte călduț cât se recere. Aluatul se frământă bine, până se ia de pe lingură și atunci să mai pun 14 deca stafide — se lasă să se dospească bine, când se pune în formă unsă cu unt și presărată cu făină. Forma cu colac se pune să se coacă timp de o oră.

De-ale casei.

Contra asudatului de picioare.

În toată seara să ia o scaldă caldă de picioare, și după ce picioarele să sterg se presără cu următorul praf: Accid salpetric de Wismuthoxid 45 grame, Talcum 40 grame, Natrou aecid salicilie 2 grame.

Prestă noapte tragem ciorapi de bumbac.

Acest mijloc se întrebunțează atunci, dacă n'avem răni la picioare.

De-ale toaletei.

Oleu contra căderii părului.

Oleu de ricinus 50 grame, Tinctură de cantaride 5 grame, Oleu de jasmin 5 grame.

FELURIMI.

Bon tonul acum 350 de ani.

Redacției unui ziar din München i-s-a trimis o carte din 1540, aflată de curând, Ea conține regulile de bon-ton din secolul al XVI-lea, sau cum să zice în ea: regulă, „cum are să se poarte în societate o persoană de domn“.

Eată câteva din aceste regulă:

Dacă ești invitat la masă în o casă domnească, să-ți speli nu numai față, ci și mâinile. Aceasta să o faci acasă, iar' nu unde ești invitat.

Dacă beai, prinde pocalul cu amândouă mâinile și nu numai cu una, cum fac surugi (cocișii).

Nu bea ca vacile, când gura 'ti-e plină de mâncare, și nu sorbi, ca poreul.

Să nu tușești în păhar, ca un cal.

Nu roade oasele, cum fac câinii.

Dacă ai îmbucat din măr, taie-l în două și dă o jumătate vecinului, dar' nu jumătatea din care ai îmbucat.

Nu unge unul pe pită cu degetele, ci cu cuțitul.

Nu sorbi supă din tăier, ci mânca-o cu lingura, căci doară nu ești vițel.

Ce strică frumșetei.

S'a observat, că damele engleze au rare teint sănătos. O foaie engleză însiră următoarele lucruri, cari strică frumșetei femeilor engleze:

În rîndul prim tea. Nicăi nu să bea atâtă tee, ca în Anglia. Ear' tea face pielea galbină și produce crete.

Dar' și cu măncările își strică Englezele. Ele mânca supă fierbinte și consumă aproape numai carne. După măncarea fierbinte apoi beau apă, sirupuri și alte beuturi, ținute în ghiață. Procedura aceasta este ca și veninul pentru stomach și dinți.

Statistica omenimii.

Oficiul statistic din Stuttgart a compus pe baza celor mai noi și sigure date, statistica omenimii după confesiuni.

Numerul oamenilor de pe întreg pămîntul e de 15 miliarde, 15 milioane, 150 mii. Din aceșia sunt: Creștini, 534.940.000; Mohamedani, 575.290 000; Evrei 10.860.000. Restul de 823.420.000 se împarte astfel: 300 mil. aparțin religiei Confucius; 210 milioane sunt Brahmani; 121 milioane Budhiști, apoi ceilași de alte credințe.

Din fiecare mie de oameni 356 sunt creștini, 114 Mohamedani, 7 Evrei și 523 de celelalte confesii.

Posta abonaților.

Mijloc pentru creșterea părului.

— Comunicat la dorința „Leliței din Câmpie“. —

Să ia 1/2 klo măduvă de vacă și 1/2 klo mere impenate cu cuișoare, cari împreună să ferbe în o jumătate litră de apă; ferberea să urmează până ce să moaie bine merele. Aceasta compoziție să strecoară prin un til sau sită deasă, și se aşează într'un nou vas, până să recește. După recire apa se seurge din ea prin frecarea și baterea cu lingurita. În fine în acest amestec se toarnă și frământă peruvian o deca, balsam ori oleu de Peruvién, în preț de una coroană.

Această pomadă să se folosească în fiecare săptămână odată: se poate conserva timp îndelungat.

Mijlocul acesta să a dovedit în toate cazurile de o medicină sigură și recomandabilă.

Sărăuad.

Penruță Mătăsii.

Posta redacției.

Tr. Cr. în Bosanci. Mulțumite pentru interes. Întrebare ce o pui dta e de mare însemnatate, dar' fiind de natură politică, regretăm a nu o putea publica la „Posta abonaților“.

Dlui George Bălțean în Zsidovár. Abonamentul pentru 1/2 de an este 5 cor. D-voastre ne-ați trimis numai 4 cor. Vă rugăm deci a ne achita și restul de 1 cor.

Pentru toți cetitorii.

Cu numărul viitor să termină romanul „Doliu văduvei“ de Theuriet. După acesta vom începe publicarea unui sensațional roman englez de Doyle, cu scene dramatice, sguditoare. Atragem de pe acum atenția cetitorilor nostri asupra acestui interesant roman.